

Bendradarbiai ir bičiuliai,

Išėjo 700-asis "Tremtinio" numeris, augintas, puoselėtas, tobulintas septyniolika metų. Per ši laikotarpį nenutrūko jo leidyba, skaitytojai nuolat gauna objektyvią ir išsamią informaciją apie šių dienų aktualijas ir istorinę praeitį.

Nuoširdžiai sveikiname laikraščio bendradarbius, prenumeratorių, bendraminčius, kurių Lietuvoje ir už jos ribų yra nemažas būrys. Tai – Jūsų šventė, nes be aktyvaus bendradarbiavimo "Tremtinys" stokotų vertingų praeities prisiminimų ir aktualios informacijos.

Sveikatos Jums, mieli laikraščio bičiuliai, ilgalaikio bendravimo ir bendradarbiavimo ateityje.

LPKTS valdyba,
"Tremtinio" redakcija

Nuo pradžios

Pokalbis su "Tremtinio" pradininku, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataru Povilu VARANAUSKU

– Grįžkime į mūsų laikraščio pradžią pradžią. Sunku atsekti kai kuriuos įvykius. Vieni kalba, kad esate vienas iš pirmųjų, kiti – kad pirmasis "Tremtinio" redaktorius.

– "Tremtinys" gimė kaip būtinybė Lietuvos laisvei. Sajūdžio šauksmo bangos buvo įkurtas "Tremtinio" klubas, leidžiamos "Sajūdžio žinios". Bet reikėjo kažko

gerius) ir net pasitraukusiuius iš gimtujų vietų, bet likius Lietuvoje. Klubo sekretorius Jaroslavas Banovičius įdėjo daug pastangų kuriant šį laikraštį. Vėliau man, kaip vienam iš "Tremtinio" klubo įkūrėjų ir pirmosios tarybos narių, kitiems pageidaujant, teko imtis dar vienų visuomeninių pareigų – tapau pirmuoju oficialiu "Tremtinio" laikraščio redaktoriu.

"Tremtinio" redaktorė Jolita Navickienė kalbasi su pirmuoju redaktoriu Poviliu Varanauskui
Dailio Maciukevičienės nuotr.

aštresnio. "Tremtinio" klubo taryboje buvo visuotinai nutarta, kad plėsti spaudą – būtina. Dėl laikraščio pavadinimo buvo daug svarstoma, kaip ir dėl pačios organizacijos pavadinimo. Žodis "Tremtinys" apima visus: ištremtuosius ir specialias vietoves ar nuteisimo laiko atbuvimo vietas (la-

– Turbūt neturint panaušaus darbo patirties buvo nelengva?

– Nebuvo sunku. Turėjau literatūrinio darbo patirties. Šalia buvo Vanda Poderytė, redaktorė, dirbusi po manęs, Birutė Oksaitė ir kiti nuoširdūs žmonės.

(keliamas į 2 psl.)

Sveikiname

Po rimičių, susikaupimo meto bažnyčių varpai vėl kviečia į Kristaus prisikėlimo šventę.

Atverkime šiam stebuklui širdis ir savo namų duris, pakvieskime į juos Grožį ir Gėrį.

Sveikiname buvusius politinius kalinius, tremtinius, partizanus, jų ryšininkus ir rėmėjus, visus geros valios žmones šv. Velykų proga. Sėkmės Jums ir šeimos nariams, sveikatos ir prasmingų darbų.

LPKTS valdyba,
"Tremtinio" redakcija

Godos Lukšaitės nuotr.

Pasiekta kritinė riba

Negerovių mūsų valstybėje jau susikaupė tiek, kad į jas ėmė rodyti užsienis. Septynioliktus nepriklausomybės metus einančią Trečiąją Lietuvos Respubliką tebevaldo ir turtuose tarpsta išlikusi okupacinės šalies partinė nomenklatura, tautiniu pagrindu atkurtoje valstybėje aukštus postus užima rusai, valstybės reikalus tvarko mažraštis iš Archangelsko, kultūros – rusas, Lietuvos kultūrą pažįstas iš "Kalvio Ignoto teisybės", valstybės saugumu ir užsienio reikalais rūpinasi buvę kagėbistai rezervininkai. O šalinti negeroves nesiseka, nes trūksta politinės valios.

Prezidentas Valdas Adamkus metiniame pranešime pažymėjo, kad jau septinti metai kalbama apie Valstybės politikų etikos kodeksą, tačiau Seimui trūksta politinės valios jį priimti. Kad toks kodeksas tikrai reikalingas, matome iš politikų nuostatos pripažinti tik teisinę, nepaisant moralinės, atsakomybės. Teisės aktai nevertinga ir negali vertinti visų moralės bei etikos normų, visų bendražmogiškų vertibių. Todėl politikams taikytini kiti, aukštessni reikalavimai, atspindintys

ir tai, ko nenumato įstatymai.

Valia yra psichinė galia, pasireiškianti sąmoningu veikimu. Ji gali būti gera, bloga, gali valios ir nebūti. Valios nebuvimas – bevalystė – dažniausiai randasi iš blogo auklėjimo, o neveikumas, pasireiškiantis interesu, siekiu, valingos veiklos išnykimui, laikomas liga – abulija. Abulijos gydymu rūpinasi psichiatriai, bevalystė iš blogo auklėjimo, kurį per okupaciją patyrė dauguma dabantinių politikų, saviugdos būdu turi šalinti patys politikai arba juos atitinkamu būdu paveikianti visuomenę.

Negerovėms aiškintis steigiamos įvairios komisijos. Jei suvertume Seimą, Vyriausybę, Vyriausią rinkimų bei kitokias komisijas į vėrinį, gautume Gineso knygos virtus karolių. Tik nei grožio, nei naudos iš tų karolių nebūtų. Ar iš tikrujų komisijoms keliami uždaviniai yra tokie sunkūs, ar komisijų nariai neįgalūs juos spręsti, kad jų veiklą jau nusveria "Dviracio šou"? Tikėtina, kad nei viena, nei kita.

Seimui eina jau septyniolikti metai, daugelis Seimo narių spėjo praplifkti ar praziliati, regis, turėjo politinės išminties, galių ir valios įgyti.

Numeryje
skaitykite:

2 LPKTS valdybos posėdyje aptarti p a s i r u o š i m o LPKTS XIII ataskaitiniam rinkiminiui suvažiavimui klausimai

5 Gydytoja Danutė Stukaitė džiaugiasi gyvenime sutikusi daug puikių žmonių ir visiems linki šviesaus Prisiėlimo džiaugsmo

6 Paminklos
55-osios Vytauto apygardos vadovybės žūties metinės

Tačiau jiems pastangų tik dideliems užmojams užtenka, kirčiu kažko pritrūksta. Galiai ar valios? Politiniu išprūsimu, vertybine mąstysena, idealų ar interesų siekiais Seimas margesnis už genj, tačiau galių Konstitucija jam suteikė pakankamai. O valios veikti valstybingumo link kažkodėl tikras stygius. Tūnoinimas bei veiklos regimybės kurpimas valstybę veda į nebūtį. Kasdieniniai skandalinių įvykių, liudijantys valstybės niekinimo, skurdinimo ir net tyčiojimosi iš jos faktus, yra ne kas kita, o valstybės stumimas nebūties link.

Dainuojanti revoliucija atvedė į išsivadavimą iš okupacijos, į Nepriklausomybę. Tačiau pasinaudojusi demokratijos ydomis ir grimažomis valdžioje liko okupacine bolševikinė partinė nomenklatura, kuri suvešėjo vi su "grožiu": baudžiauninkų sąskaita tarpsta turtuose, pinguose ir malonumuose begediškai parazituoja ant neatsigunačio tautos kūno. Visuomenėje jau ne juokais kalbama, kad revoliuciją reikia pradėti iš pradžių, nes pradžia nebuvo gerai padaryta. Valdžios ne tik bloga valia, bet ir vienodai žalinga bevalystė, pereinanti į abuliją, patiekė kritinę ribą.

Algimantas ZOLUBAS

Sveikiname

Sv. Velykų proga Lietuvos vaikus, anuomet nublokštus į tremtį – Krasnojarsko kraštą, sveikina Elvida MORKŪNAITĖ-ČAPLIKIENĖ

Sv. Velykos Krasnojarsko plytinėje. 1956 m.

Nuo pradžios

(atkelta iš 1 psl.)

Daug raše Juozas Enčeris. Jo straipsniai pasižymėjo informatyvumu, intelektualumu ir svarba. Istoriko Jurgio Okso publikacijos buvo išsamios ir vertingos istoriniu bei esamojo laikotarpio atžvilgiu. Vėliau autorai keitėsi. Bet dvasia išliko.

– Koks buvo pirmasis laikraščio numeris, kaip “Tremtinys” pasikeitė, lyginant su šiandieniniu?

– “Tremtinys” buvo spausdinamas rotoprintu ir labai graibstomas. Dėl objektyvių, laikotarpio padiktuotų sąlygų tiražas buvo apie 20 kartų didesnis. Tada žmonės kaip oro troško laisvo žodžio. “Tremtinys” nebijojo radikalumo. Dabar laikraštis irgi pakankamai radikalus. Tačiau tai laisvoje Lietuvoje jau nieko nestebina. Anksčiau, kaip ir dabar, spausdindavome organizacijos pareiškimus bei rezoliucijas. Manau, ilgū pareiškimų spaudoje laikas praėjo. Visi nori trumpų publikacijų. Nors, manyčiau, E. Simanaičio publikacijos yra labai vertingos ir jų truminti nereikėtų.

– Vis tik ar buvo svilésių?

– Man teko aiškintis tuo metinėje okupacijos citadelėje – Lietuvos komunistų partijos centro komitete. Nutarė nebausti. Davė popieriaus limitą, mat tada jo nebuvu galima laisvai išsigyti. Tačiau pareikalavo atvežti ir suderinti kiekvieną laikraščio nu-

merį. Kartą redakcijos bendradarbiai man ne viską jidėjo. Pasirodo, praleido puslapį, kuriamo vaizdžiai buvo aprašyti didžiausi lietuvių tautos duobkai: Antanas Sniečkus, Justas Paleckis ir kiti. O tuo metu derinti reikėjo su Justu Paleckiu jaunesniuoju, dabar žymiu diplomatinės tarnybos asmeniu. Kilo skandalas. Uždraudė spausdinti, nedavė popierius. Tačiau mums vetus skyrė “Atgimimas”. Jame buvo išspausdintas “Tremtinio” pavadinimas ir vienas puslapis, parašyta, kad laikraštį uždraudė, bet jis atgims padamas “Atgimimo”.

– Ir, matome, atgimė!

– Dar ir kaip! Nepalūžtančiu ryžtu “pagimdėme” dabartinį laikraštį, išlaikantį tinkamą pusiausvyrą tarp praeities ir dabarties. Reikėtų skirti dėmesio lietuvių išeivijai. Mūsų laikraštis privalo būti optimistinis.

– Ką norėtumėte palinkėti “Tremtinui”?

– Redakcijos darbuotojams tariu: esate gražūs, tad būkite linksmi ir laimingi, kaip norėtumėte, kad būtų vi- sa Lietuva, ir tokie žodžiai turėtų sklisti iš mūsų laikraščio.

Laikraščio skaitytojams linkiu sėkmės. Žiūrėkime į ateityį pakiliai, prisiminkime, kad nepalūžome šalto Šiaurės štormo bangose ir nepalūšime – mes nenugalimi!

Kalbėjosi Jolita NAVICKIENĖ

Užsiprenumeruokite “Tremtinį”!

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mén. - 14,40 Lt, 6 mén. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas “Tremtinio” egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas: “Tremtinys”, Laisvės al. 39, LT 44309 Kaunas.

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Balandžio 8 d. LPKTS būstinėje, Kaune, įvyko Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos (asociacijos) valdybos posėdis. Darbo ataskaitą pateikė LPKTS valdybos pirmininko pav. J. Marcinkevičienė.

Valdybos nariai išsamiai aptarė paruošiamuosius LPKTS XIII ataskaitinio rinkiminio suvažiavimo klausimus. Gauti suvažiavimo delegatų sąrašai, pasiūlytos kandidatūros į LPKTS valdymo institucijas (pirmininką, valdybos, Revizijos, Etikos ir procedūrų komisijų, tarybos narių). Priminta, kad filialų delegatai į suvažiavimą kviečiami atvykti su vėliavomis.

Politinius ir organizaciūnus klausimus apžvelgė LR Seimo narys, LPKTS pirmyninkas dr. P. Jakučionis. Jis informavo, kad prezidentūroje parengtas Teismų įstatymo projektas nenumato viusuomenės bei viusuomeninių organizacijų atstovų dalyvavimo teismo procese. Sunkutikėtis, kad teismas įsileis tarėjus, bet turėtų būti sudarytos galimybės teismo procese dalyvauti viusuomenės atstovams. Šio įstatymo projektui pateiktos Seimo nario P. Jakučionio pastabos.

Tarėsi valdyba

Seimo socialinių reikalų ir darbo komitete priartė Valstybinės nukentėjusių asmenų pensijos padidinimui iki 172 Lt, tačiau tik nuo 2007 metų. Galutinis sprendimas priklausys nuo Seimo narių daugumos.

LR Seimo narys prof. A. Dumčius informavo, kad 36 seimūnai pasiraše siūlymą atšaukti Seimo pirmininką A. Paulauską iš Seimo narių dėl paaikėjusių skandalinės Seimo kanceliarijos faktų.

Tėsiama akcija “Po centą” V. Uspaskicho lietuvių kalbos kursams apmokėti. LPKTS valdyba delegatus kvietė į suvažiavimą atsivežti “po sauja baltų centų”.

LPKTS valdybos pirmyninkas A. Lukša pristatė Finansų komiteto siūlomą finansinę paramą filialams (iš Australijos lietuvio Felikso Adamonio palikimo Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungai) numatytiems projektams įgyvendinti.

Posėdyje patvirtintos tarybos posėdžio, įvyksiančio balandžio 29 d., bei LPKTS

XIII suvažiavimo, įvyksiantio gegužės 5 d., darbotvarės. Organizacinės ir darbo grupės vardu atsakingoji sekretorė O. Tamošaitienė informavo, kad suvažiavimo darbotvarkė, kandidatūros į LPKTS valdymo institucijas, LPKTS pajamų-išlaidų sąmata 2005 metams ir kt. bus pateikta tarybos posėdžio metu. Išsamiai su medžiaga bus galima susipažinti ir aptarti LPKTS filialuose.

Aptarti šios vasaros renginiai: Dainų ir poezijos šventė “Leiskit į Tėvynę”, įvyksianti birželio 3–4 d. Alytuje, saskrydžio “Laisvės ugnis – ateities kartoms” galimybė Ariogaloje, išvykos Tauro (birželį) ir Algimanto (rugsėjį) apygardų partizanų takais. Seminaras chorų vadovams, diriguosiantiems dainų šventėje, įvyks balandžio 21 d. 11 val. Saulių rūmuose, Alytuje.

Gegužės 22 d. numatyta TS Politinių kalinių ir tremtinių frakcijos tarybos posėdis atidėtas. Kada jis įvyks, bus paskelbtą “Tremtinyje”.

“Tremtinio” inf.

Iš kairės: LPKTS valdybos nariai B. Kažemėkaitė, V. Raibikis, LPKTS pirm. P. Jakučionis, LPKTS valdybos pirm. A. Lukša ir LPKTS valdybos pirm. pavad. J. Marcinkevičienė
Jolitos Navickienės nuotr.

Neklastokite istorijos

Pastaruoju metu spaudoje vis dažniau pasirodo rašiniai, kuriais siekiama klastoti istoriją. Suprantama, kad nusikaltėlio ir nukentėjusiojo pozūriai į įvykius skiriasi, tačiau suteikti nusikaltėliams ir jų gynėjams galimybę drabysti purvais savo aukas – amoralu ir pavojinga tautos ateiciai.

Jaunoji karta, klaidinama istorijos falsifikuotojų, išskraipančių tiesą apie tautos nėštą išsivadavimo kelią, žeminančių kovotojus už laisvę, teisinančių okupantus ir ypač jų talkininkus, praran-

da pasididžiavimą garbinga savo tautos praeitimis ir norą saugoti tautinį mentalitetą.

Dėsningas istoriko Liudo Truskos neobjektyvumu pasižymintį straipsnių téssinys – pasirodės Lietuvos policijos kronikos “Angelo sargo skydis” antrasis tomas, išleistas už valstybės lėšas – papylė eilinį bjaurasties kibirą ant Lietuvos laisvės kovotojų.

Reikalaujame, kad rašantys apie istorinius įvykius ir skelbiantys istorinę medžiagą remtų faktais, o ne sovietinių represinių struktūrų ideologija ir sufabrikuotas

dokumentais. Neleistina, kad valstybės lėšos būtų naudojamos klastočių kūrėjų melui apmokėti ir priešiškiems veiksmams skatinti.

Reikšdami tiesą mylinčių žmonių požiūrį, siekdami išsaugoti tikrą istorinę atmintį ateinančioms kartoms, negalime tylėti. Mes smerkiamo istorijos šiukšlintojus ir manome, kad tai daroma sąmoningai, vykdant toli siekiančius, mūsų valstybei kenkiančius tikslus.

Algirdas BLAŽYS,
LPKTS Panevėžio
aps. koordinatorius

2006 m. balandžio 13 d.

IREMILLYS

Nr. 15 (700)

3

Į kovą už
tradicinę šeimą

Šeima – tai maža valstybė. Néra normalios šeimos – nera normalios valstybės. Lietuvoje dabar šeimą pakeičia susibėgėliai – sugyventiniai. Tokių šeimų vaikai dažnai atsiduria gatvėje, daro įtaką dorų šeimų vairams. Net kai kurie mūsų šalies vadovai – ir jaunesni, ir senesni, palieka savo žmonas ir vaikus dėl jaunesnių. Tai koks mūsų jaunimo auklėjimas? Koks mūsų mažosios

Tėvynės sajungos Krikščioniškųjų demokratų frakcija taip pat susirūpinusi dėl vis stiprėjančio puolimo prieš amžinąsias vertybes, tradicinę moralę ir prigimtines žmogaus teises. Šios frakcijos pirmmininkė Irena Degutienė savo pareiškimu "Apginkime santuoką ir šeimą" parėmė Lietuvos Vyskupų konferencijos kvietimą ginti santuoka ir šeimos oruma.

Šis susirūpinimas išsakytas po to, kai Lietuvos visuomenę šokiravo Lygių galimybų kontrolierės įspėjimas Neringos miesto Juodkrantės parodų namų kuratorei, atsisakusiai priimti į savo kuroojamą salę homoseksualių porų fotografijas su provokuojančiais komentariais, kur šios poros įvardijamos kaip šeima. Juodkrantės parodų salės pastatas – galerija yra sus jungtas su katalikiškąja mokykla, todėl parodų kuratorės pademonstruota pagarba vietas mokyklos bendruomenei, jos įsitikinimams ir vertybėms buvo teisėta ir sveikintina.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos viena iš pagrindinių veiklos sričių – puoselėti lietuviškias vertėbes, saugoti ir tvirtinti šeimos instituciją.

Kviečiame Lietuvos politinių kalinį ir tremtinių sajungos skyrius aktyviai išitraukti iš principinės kovos už tradicinę šeimą, aptarti skyriuose susiklosčiusią padėtį, išsakyti savo nuomonę pareiškimų bei kreipimusi forma ir neatidėliojant išplatinti ją Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Seimo vadovams.

Dr. Povilas JAKUČIONIS

Dėl dviejų procentų gyventojų pajamų mokesčio paramos

Rekomenduojame, kad gyventojai, pildydami prašymus pervesti iki 2 procentų pajamų mokesčio sumos Lietuvos vienetams, pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstaitymą turintiems teisę gauti paramą (forma FR0512), ir norėdami skirti paramą filialui, 10 laukelyje turėtų nurodyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos kodą (kodas 300032645), o 15 laukelyje išrašyti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos filialo* atsiskaitomosios sąskaitos numerį (FR0512 formos pildymo taisyklės). Atlikus skaičiavimą, pagal pateiktus prašymus paskaičiuota suma bus pervesta į pagrindinės įmonės sąskaitą, tačiau kreipiantis į VMI galima bus išrašyti pažymą apie sumų pervedimą pagal prašymuose nurodytas sąskaitas.

* - kiekvienas, norintis paremti, įrašo savo filialo atskaitomosios sąskaitos numerį, kurį galima sužinoti tik savo skyriaus būstine.

Žinios iš Seimo

Atstatyti LR Seimo pirmininkas

Nuo pat pirmųjų savo veiklo žingsnių – 2004 m. byréjusi ir braškėjusi valdančioji koalicija, sudaryta iš keturių partijų: Darbo partijos, socialdemokratų, socialliberalų (Naujoji sajunga) ir Valstiečių liaudiniukų, balandžio 11 d. Seime gavę turbūt lemiamą, stipriausią smūgį formaliai yra subyrėjusi.

Ištvėrusi Darbo partijos lyderi susikompromitavimą dėl netikro diplomato bei jo atsistatydinimą iš ūkių ministro pareigų, šiaip ne taip išplaukusi iš opozicijos užvирto skandalų dėl premjero Algirdo Brazausko šeimos galimo interesų konflikto privatizuojant "Draugystės" viešbutį (buvo teigama, kad ši istorija glaudžiai susijusi su "Mažeikių naftos", kurios siekė Rusijos kompanija "Lukoil" dalies akcijų privatizavimui), koalicija užkliuvo už gana formalios, tačiau gana silpnos grandies – socialiberalų ir Seimo pirmininko. Balandžio 11 d. Seimo opozicija su lyderiu Andriumi Kubiliumi priešakyje iniciavo balsavimą dėl nepasitikėjimo Seimo pirmininku A.Paulausku iš kurio buvo reikalaujama politinės atsakomybės už kilusį skandalą dėl piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi Seimo kanceliarijoje.

“Mes, pasirašiusieji interpeliacijos Seimo pirmininkui, neneigėme kanceliarijos pareigūnų atsakomybės, tačiau, mūsų įsitikinimu, lygiai taip pat atsakingas yra ir šios įstaigos vadovas. Seimo, kaip vienos iš svarbiausių valstybės įstaigų, vadovas yra Seimo pirminkas, kuris, kaip nustatė Seimo statutas, ir vadovauja Seimo darbui. Todėl šiandien ir kalbam apie Seimo pirmininko politinę atsakomybę. Tiesą sakant, praėjusių savaitę mane labiausiai ir nuvylė Seimo pirmininko, sakyčiau, pakankama desperatiškos pastangos įrodyti, kad jis nėra politiškai atsakingas už Seimo kanceliarijos, sudėtinės iš neatskiriomos Seimo dalies, darbą. Esu įsitikinęs, kad Seimui turi vadovauti tokis Seimo pirmininkas, kuris tikrai jaustu ir prisiimtu pilna atsakomybę už savo darbą.”

sakomybę – politinę atsakomybę už Seimo darbą. Seimui reikia tikro Seimo vadovo, o ne tokio pirmininko kuris save galbūt labiau įsivaizduojatariamu respublikos viceprezidentu. Kai Seimas neturi atsakomybės už Seimo darbą jaučiančio Seimo vadovo, tada ir prasideda piktnaudžiavimas tarnybine padėtimi Seimo kanclerijoje”, – Seimo posėdžio metu savo kaltinamojoje kalboje teigė A. Kubilius.

Palyginus A.Paulausko prasižengimus su kitais jo buvusios koalicijos partnerių darbeliais, priežastis nuversti Seimo pirmininką atrodė gana formaliai. Tačiau interpeliacijos metu formalios priežastys, dėl ko jam yra išsakomi priekaištai, buvo beveik užmirštos. I pirmajį planą išplaukė teiginys, kad jei esą Seimo pirmininką reikia "nuimti", tai jis ir bus "nuimtas". Dalį tiesos, dėl ko iš tiesų A.Paulauskas neteko savo posto, išsakė Liberalų ir centro frakcijos vadovas Algimantas Čaplitas. Jis pareiškė esančią Naujosios sajungos lyderis A.Paulauskas, Seime teturėdamas 10 savo partijos narių, užima nepelnytai aukštą pozicijas: vadovauja Seimui, o jo partijos nariai vadovauja trims svarbiems komitetams – Nacionalinio saugumo, Etikos ir procedūrų, Auditų komitetui bei dviej komisijoms. Pasak A.Čaplito, turėdamas šį aukštą postą A.Paulauskas galėjo saugiai rinkti politinius dividendus, vaidindamas valstybininką, kai tuo tarpu visi kiti buvo murkdomi mažiau ar daugiau intensyvesniuose politiniuose skandaluose.

Abiejų politikų – A.Kubiliaus ir A.Čapliko priekaištuose buvo girdėti netiesioginis, bet akivaizdus priekaištis A.Paulauskui, kad jis vaizduoja “viceprezidentą” ir sėkmingai renegiasi šalies prezidento rinkimams. Politologams jau kurį laiką buvo aiškūs šio politiko, pasirinkusio “valstybininko” įvaizdį, ketinimai bei pretenzijos siekti šalies prezidento posto. Klausimas tik – kada jis ketino tą daryti.

Jo ambicijos akivaizdžiai sutapo su dar vienu frontu, atidengtu prieš šalies Prezidentą V.Adamkų – Darbo partijos lyderio V.Uspaskicho frontu. Jis, jau senokai važinėdamas po Lietuvą, savo ižūliomis kalbomis ir kaltinimais žemina V.Adamkaus autoritetą. Ši V.Uspaskicho kova prieš Lietuvos Respublikos Prezidentą vi suomenėje jau įgavo platų ir atvirą mastą. Prieš keletą dienų paaiškinimą šiam nekorektiškam puolimui vienoje TV laidoje davė V.Landsbergis. Jis teigė, kad V.Adamkus, galima sakyti, vienintelė aukščiausia valstybinė institucija, kuria pasitiki žmonės ir ją gerbia. Todėl Archangelo sko veikėjui žūtbūt ją reikia sugriauti. Kodėl?

Paaškinimus gali duoti balandžio 11 d. įvykiai Seime. Opozicija tikriausiai nesitikėjo nuversti Seimo pirmininką. Jam turėjo suduoti tinkamą, pamokomąjį smūgį, ir tiek. A.Paulauskas iš posto buvo nuverstas darbiečių balsais. "Kritus" A.Paulauskui, kuris koalicinėje sutartyje išrašytas kaip Seimo pirmininkas, griūna ir visa koalicia.

Pas šalies Prezidentą trečiadienį apsilankė opozicijos lyderis A.Kubilius. Jis neatskleidė šio vizito detalių, tačiau po keleto valandų buvo viešai paskelbta, kad Seime formuojama centro dešiniųjų koalicija. Taip sutarė Tėvynės sajungos ir Liberalų sąjūdžio atstovai. Jie paskelbė, kad tarp partijų, su kuriomis derybos neįmanomos, minimos tik dvi – Viktoro Uspaskicho vadovaujami “darbiečiai” ir pašalintojo prezidento Rolando Pakso vadovaujama Liberalų demokratų sajunga. Taip pat numatytas ir Seimo opozicijos lyderio Tėvynės sajungos pirmininko Andriaus Kubiliaus susitikimas su socialdemokratais. Žiniasklaidai A.Kubilius teigė, kad kur kas realesnis variantas – Darbo partijos pasitraukimas iš opozicijos.

Atrodo, kad V.Uspaskichas, žiųjės didelį kąsnį, gali būti priverstas pasitenkinti oro gurkšniu.

Ingrida VĖGELYTĖ

F R 0 5 1 2	Vidaus 0 1
<p>1. Asmeninė adresas</p> <p>2. Miestelis Lietuvos pašto vieneto numeris</p> <p>3. Išmokėtojas pašto vieneto numeris</p> <p>4. Telefonas</p> <p>5. Elektroninio pašto adresas</p>	
<p>PRAŠYMAS PERVESTI IKI 2 PROCENTU PAJAMŲ MOKESČIO SUMOS LIETUVOS VENETAMS, PAGAL LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMĄ, TURINTIEMS TEISĘ GAUTI PARAMĄ</p>	
<p>6. Mokesčio įvestinėja 2 0 0 5</p> <p>7. Pradinė data</p> <p>8. Požymiai</p>	
<p>9. Elėktra Nr. 10. Pradinė paraiška (mokesčio įvestinėja) numeris (skaičius)</p> <p>11. Pradinė paraiška (mokesčio įvestinėja) numeris (skaičius)</p> <p>12. Mokesčio paraiška (mokesčio įvestinėja) numeris (skaičius)</p> <p>13. Mokesčio paraiška (mokesčio įvestinėja) numeris (skaičius)</p> <p>14. Mokesčio paraiška (mokesčio įvestinėja) numeris (skaičius)</p> <p>15. Mokesčio paraiška (mokesčio įvestinėja) numeris (skaičius)</p>	
<p>16. 3 0 0 0 3 2 6 4 5 "LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGA 17. LIETUVOS RESPUBLIKA KAUNAS LAISVĖS ALĖJA 39 18. AB VILNIAUS BANKAS 19. 7 0 4 4 0 20. LT 1 8 7 0 4 4 0 6 0 0 0 4 2 5 8 3 6 5 21. 2 . 0 0 %</p>	
<p>22. 23. 24. 25.</p>	
<p>26. 27. 28. 29.</p>	
<p>30. 31. 32. 33.</p>	
<p>34. 35. 36. 37.</p>	
<p>38. 39. 40. 41.</p>	
<p>42. 43. 44. 45.</p>	
<p>46. 47. 48. 49.</p>	
<p>50. 51. 52. 53.</p>	
<p>54. 55. 56. 57.</p>	
<p>58. 59. 60. 61.</p>	
<p>62. 63. 64. 65.</p>	
<p>66. 67. 68. 69.</p>	
<p>70. 71. 72. 73.</p>	
<p>74. 75. 76. 77.</p>	
<p>78. 79. 80. 81.</p>	
<p>82. 83. 84. 85.</p>	
<p>86. 87. 88. 89.</p>	
<p>90. 91. 92. 93.</p>	
<p>94. 95. 96. 97.</p>	
<p>98. 99. 100. 101.</p>	
<p>102. 103. 104. 105.</p>	
<p>106. 107. 108. 109.</p>	
<p>110. 111. 112. 113.</p>	
<p>114. 115. 116. 117.</p>	
<p>118. 119. 120. 121.</p>	
<p>122. 123. 124. 125.</p>	
<p>126. 127. 128. 129.</p>	
<p>130. 131. 132. 133.</p>	
<p>134. 135. 136. 137.</p>	
<p>138. 139. 140. 141.</p>	
<p>142. 143. 144. 145.</p>	
<p>146. 147. 148. 149.</p>	
<p>150. 151. 152. 153.</p>	
<p>154. 155. 156. 157.</p>	
<p>158. 159. 160. 161.</p>	
<p>162. 163. 164. 165.</p>	
<p>166. 167. 168. 169.</p>	
<p>170. 171. 172. 173.</p>	
<p>174. 175. 176. 177.</p>	
<p>178. 179. 180. 181.</p>	
<p>182. 183. 184. 185.</p>	
<p>186. 187. 188. 189.</p>	
<p>190. 191. 192. 193.</p>	
<p>194. 195. 196. 197.</p>	
<p>198. 199. 200. 201.</p>	
<p>202. 203. 204. 205.</p>	
<p>206. 207. 208. 209.</p>	
<p>210. 211. 212. 213.</p>	
<p>214. 215. 216. 217.</p>	
<p>218. 219. 220. 221.</p>	
<p>222. 223. 224. 225.</p>	
<p>226. 227. 228. 229.</p>	
<p>230. 231. 232. 233.</p>	
<p>234. 235. 236. 237.</p>	
<p>238. 239. 240. 241.</p>	
<p>242. 243. 244. 245.</p>	
<p>246. 247. 248. 249.</p>	
<p>250. 251. 252. 253.</p>	
<p>254. 255. 256. 257.</p>	
<p>258. 259. 260. 261.</p>	
<p>262. 263. 264. 265.</p>	
<p>266. 267. 268. 269.</p>	
<p>270. 271. 272. 273.</p>	
<p>274. 275. 276. 277.</p>	
<p>278. 279. 280. 281.</p>	
<p>282. 283. 284. 285.</p>	
<p>286. 287. 288. 289.</p>	
<p>290. 291. 292. 293.</p>	
<p>294. 295. 296. 297.</p>	
<p>298. 299. 300. 301.</p>	
<p>302. 303. 304. 305.</p>	
<p>306. 307. 308. 309.</p>	
<p>310. 311. 312. 313.</p>	
<p>314. 315. 316. 317.</p>	
<p>318. 319. 320. 321.</p>	
<p>322. 323. 324. 325.</p>	
<p>326. 327. 328. 329.</p>	
<p>330. 331. 332. 333.</p>	
<p>334. 335. 336. 337.</p>	
<p>338. 339. 340. 341.</p>	
<p>342. 343. 344. 345.</p>	
<p>346. 347. 348. 349.</p>	
<p>350. 351. 352. 353.</p>	
<p>354. 355. 356. 357.</p>	
<p>358. 359. 360. 361.</p>	
<p>362. 363. 364. 365.</p>	
<p>366. 367. 368. 369.</p>	
<p>370. 371. 372. 373.</p>	
<p>374. 375. 376. 377.</p>	
<p>378. 379. 380. 381.</p>	
<p>382. 383. 384. 385.</p>	
<p>386. 387. 388. 389.</p>	
<p>390. 391. 392. 393.</p>	
<p>394. 395. 396. 397.</p>	
<p>398. 399. 400. 401.</p>	
<p>402. 403. 404. 405.</p>	
<p>406. 407. 408. 409.</p>	
<p>410. 411. 412. 413.</p>	
<p>414. 415. 416. 417.</p>	
<p>418. 419. 420. 421.</p>	
<p>422. 423. 424. 425.</p>	
<p>426. 427. 428. 429.</p>	
<p>430. 431. 432. 433.</p>	
<p>434. 435. 436. 437.</p>	
<p>438. 439. 440. 441.</p>	
<p>442. 443. 444. 445.</p>	
<p>446. 447. 448. 449.</p>	
<p>450. 451. 452. 453.</p>	
<p>454. 455. 456. 457.</p>	
<p>458. 459. 460. 461.</p>	
<p>462. 463. 464. 465.</p>	
<p>466. 467. 468. 469.</p>	
<p>470. 471. 472. 473.</p>	
<p>474. 475. 476. 477.</p>	
<p>478. 479. 480. 481.</p>	
<p>482. 483. 484. 485.</p>	
<p>486. 487. 488. 489.</p>	
<p>490. 491. 492. 493.</p>	
<p>494. 495. 496. 497.</p>	
<p>498. 499. 500. 501.</p>	
<p>502. 503. 504. 505.</p>	
<p>506. 507. 508. 509.</p>	
<p>510. 511. 512. 513.</p>	
<p>514. 515. 516. 517.</p>	
<p>518. 519. 520. 521.</p>	
<p>522. 523. 524. 525.</p>	
<p>526. 527. 528. 529.</p>	
<p>530. 531. 532. 533.</p>	
<p>534. 535. 536. 537.</p>	
<p>538. 539. 540. 541.</p>	
<p>542. 543. 544. 545.</p>	
<p>546. 547. 548. 549.</p>	
<p>550. 551. 552. 553.</p>	
<p>554. 555. 556. 557.</p>	
<p>558. 559. 560. 561.</p>	
<p>562. 563. 564. 565.</p>	
<p>566. 567. 568. 569.</p>	
<p>570. 571. 572. 573.</p>	
<p>574. 575. 576. 577.</p>	
<p>578. 579. 580. 581.</p>	
<p>582. 583. 584. 585.</p>	
<p>586. 587. 588. 589.</p>	
<p>590. 591. 592. 593.</p>	
<p>594. 595. 596. 597.</p>	
<p>598. 599. 600. 601.</p>	
<p>602. 603. 604. 605.</p>	
<p>606. 607. 608. 609.</p>	
<p>610. 611. 612. 613.</p>	
<p>614. 615. 616. 617.</p>	
<p>618. 619. 620. 621.</p>	
<p>622. 623. 624. 625.</p>	
<p>626. 627. 628. 629.</p>	
<p>630. 631. 632. 633.</p>	
<p>634. 635. 636. 637.</p>	
<p>638. 639. 640. 641.</p>	
<p>642. 643. 644. 645.</p>	
<p>646. 647. 648. 649.</p>	
<p>650. 651. 652. 653.</p>	
<p>654. 655. 656. 657.</p>	
<p>658. 659. 660. 661.</p>	
<p>662. 663. 664. 665.</p>	
<p>666. 667. 668. 669.</p>	
<p>670. 671. 672. 673.</p>	
<p>674. 675. 676. 677.</p>	
<p>678. 679. 680. 681.</p>	
<p>682. 683. 684. 685.</p>	
<p>686. 687. 688. 689.</p>	
<p>690. 691. 692. 693.</p>	
<p>694. 695. 696. 697.</p>	
<p>698. 699. 700. 701.</p>	
<p>702. 703. 704. 705.</p>	
<p>706. 707. 708. 709.</p>	
<p>710. 711. 712. 713.</p>	
<p>714. 715. 716. 717.</p>	
<p>718. 719. 720. 721.</p>	
<p>722. 723. 724. 725.</p>	
<p>726. 727. 728. 729.</p>	
<p>730. 731. 732. 733.</p>	
<p>734. 735. 736. 737.</p>	
<p>738. 739. 740. 741.</p>	
<p>742. 743. 744. 745.</p>	
<p>746. 747. 748. 749.</p>	
<p>750. 751. 752. 753.</p>	
<p>754. 755. 756. 757.</p>	
<p>758. 759. 760. 761.</p>	
<p>762. 763. 764. 765.</p>	
<p>766. 767. 768. 769.</p>	
<p>770. 771. 772. 773.</p>	
<p>774. 775. 776. 777.</p>	
<p>778. 779. 780. 781.</p>	
<p>782. 783. 784. 785.</p>	
<p>786. 787. 788. 789.</p>	
<p>790. 791. 792. 793.</p>	
<p>794. 795. 796. 797.</p>	
<p>798. 799. 800. 801.</p>	
<p>802. 803. 804. 805.</p>	
<p>806. 807. 808. 809.</p>	
<p>810. 811. 812. 813.</p>	
<p>814. 815. 816. 817.</p>	
<p>818. 819. 820. 821.</p>	
<p>822. 823. 824. 825.</p>	
<p>826. 827. 828. 829.</p>	
<p>830. 831. 832. 833.</p>	
<p>834. 835. 836. 837.</p>	
<p>838. 839. 840. 841.</p>	
<p>842. 843. 844. 845.</p>	
<p>846. 847. 848. 849.</p>	
<p>850. 851. 852. 853.</p>	
<p>854. 855. 856. 857.</p>	
<p>858. 859. 860. 861.</p>	
<p>862. 863. 864. 865.</p>	
<p>866. 867. 868. 869.</p>	
<p>870. 871. 872. 873.</p>	
<p>874. 875. 876. 877.</p>	
<p>878. 879. 880. 881.</p>	
<p>882. 883. 884. 885.</p>	
<p>886. 887. 888. 889.</p>	
<p>890. 891. 892. 893.</p>	
<p>894. 895. 896. 897.</p>	
<p>898. 899. 900. 901.</p>	
<p>902. 903. 904. 905.</p>	
<p>906. 907. 908. 909.</p>	
<p>910. 911. 912. 913.</p>	
<p>914. 915. 916. 917.</p>	
<p>918. 919. 920. 921.</p>	
<p>922. 923. 924. 925.</p>	
<p>926. 927. 928. 929.</p>	
<p>930. 931. 932. 933.</p>	
<p>934. 935. 936. 937.</p>	
<p>938. 939. 940. 941.</p>	
<p>942. 943. 944. 945.</p>	
<p>946. 947. 948. 949.</p>	
<p>950. 951. 952. 953.</p>	
<p>954. 955. 956. 957.</p>	
<p>958. 959. 960. 961.</p>	
<p>962. 963. 964. 965.</p>	
<p>966. 967. 968. 969.</p>	
<p>970. 971. 972. 973.</p>	
<p>974. 975. 976. 977.</p>	
<p>978. 979. 980. 981.</p>	
<p>982. 983. 984. 985.</p>	
<p>986. 987. 988. 989.</p>	
<p>990. 991. 992. 993.</p>	
<p>994. 995. 996. 997.</p>	
<p>998. 999. 1000. 1001.</p>	

Gyvenimas, kupinas dvasios pilnatvės

Asmeninius planus pakeitė karas

"Ką asmeniškai Jums, miela Danute, reiškia svarbiausios katalikų metinės šventės – Velykos, Kalėdos ar neseniai į švenčių sąrašą įtrauktos Joninės?" – klausiu savo pašnekovės, kaunietės gydytojos Danutės Stukaitės.

"Joninės tegu įpila ugnies į jaunų žmonių širdis. Man svarbios katalikų šventės – Velykos, Kalėdos, nes į kiekvienus namus jos ateina su nepakartojamomis spalvomis ir kvapais. Šv. Velykos – ne tik Kristaus prisikėlimo, bet ir atbundančios gamtos šventė. Širdį džiugina margučių dažymas, išsprogusių beržų žirginelių puokštė... Šių švenčių metu sugržta išgyventi įvykiai, kurių yra buvę ir spalvingū, ir labai tamsių."

Įsikalbame su jau keletą metų "studentaujančia" (taip mandagiai vadinti pensinio amžiaus žmonės) Danute Stukaite. Ji pašmaikštauja: "Man šis "statusas" patinka: niekur nereikia skubėti, ką veiksiai tą ar kitą dieną, nusprenčiu "pasitarusi" su savo nuotaika, asmeninį laiką rikiuoju taip, kaip man būna patogiau".

Net 47 metus vilkėjusi baltačiai chalatai gydytoja pediatrė kardiologė Danutė Stukaitė savo gyvenime matė ir šilto, ir šalto. Gimusi Aukštaitijoje, augusi dviejų broliukų ir sesutės draugijoje, iš tévų paveldėjusi pačias vertingiausias savybes: atjautą žmogui, darbštumą, gailestingumą, polinkį grožiui ir gérui. Argi be šių savybių būtų galėjusi gydyti pačius mažiausius pacientus?

Paklausta, ar medicina žavėjo nuo jaunumės, ji atsakė: "Oi, ne! Baigusi gimnaziją įstojau į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslo fakultetą, pasirinkau lituanistiką, tačiau Antrasis pasaulinis karas viską apvertė aukštyn kojom. Vokiečiai universitetą uždarė, teko ieškoti kitų kelių." Paklausiusi protingo patarimo, Danutė Stukaitė pradėjo lankytis prie Kauno medicinos instituto veikusius suaugusiuosius kursus.

Išgelbėjo medicina

Audringi pasipriešinimo metai daug sumaištis įnešė į Danutės gyvenimą – 1948-aisiais už paramą partizanams buvo arestuotas Danutės Stukaitės tévas. Jaunai merginai teko slapstyti Kaune, labai dažnai – Klinikinėje ligoninėje, nes ten kaip

aukštųjų medicinos kursų klausytoja, atliko praktiką, turėjo nemažai patikimų draugų. Gavusi pažymėjimą, jog baigė specialų mokyklos kursą, Danutė Stukaitė suprato, jog kito kelio nėra – teks rimtai kibti į medicinos mokslus. Ji nesunkiai įstojo į instituto antrajį kursą.

1949 metų liepos 9-ąją Danutė Stukaitė prisiimins višą gyvenimą. Tą dieną ją areštavo, o Kauną net pusantrū metų laikotarpiui pa-

gas mums pasimatytu! Šiandien jam tariu nuoširdžiausią ačiū" – sakė D.Stukaitė.

Danutei Stukaitei labai pravertė Lietuvoje įgytos žinios. Lagerio vyresybė, sužinojusi, kad Danutė moka slaugyti, suteikti medicinos pagalba, nukreipė ją dirbti į lagerio kūdikių namus. Į Mordovijos lagerius patekusioms besilaukiančios moterys, pagimdžiusios vaikelius, juos atiduodavo į kūdikių namus. Ten jie augo iki dvejų

D.Stukaitė (kairėje) su N.Rericho draugijos nare Vera Baidinskis iš Rygos. Nuotr. iš asmeninio D.Stukaitės albumo

keitė Vilniaus saugumo rūsiai, kuriuose matė, girdėjo ir jautė tardytojų brutalumą, kankinamujų aimanas ir didelę žmonių neviltį. Tada laikas tarsi sustojo: "Niekada neteko išgyventi tokį ilgų dienų ir naktų", – prisiminė Danutė. Pagaliau saugumas sukūrpė bylą: už tai, kad tėvelis rėmė partizanus ir kad Danutė prieškary prieklauso Kaune veikusiai N.Rericho draugijai. Saugumas šio švieisuolio labai nemėgo už jo dekadines mintis, o žmones, besidominčius jo kūryba ir filosofija, kaltino keliaklupščiavimu Vakarams. "Tačiau ir Lukiškėse nepraradome nuovokos ir žmogiškųjų savybių, – pasakojo Danutė, – Birutė Kundrotaitė, Laimutė Žasinaite, Danutė iš Mažeikių ir kitos rengėme literatūrinius montażus, mokémės naujų eileraščių. Tada laikas slinkdavo greičiau."

1951 metų kovą Danutė Stukaitė ir "Puokštės" bendrabuilius išgabeno į Mordoviją. Atseikėjo gausiai – dešimt metų kalėti ir penkerius tremties. Lageryje Danutė Stukaitė išbuvo per šešerius metus. "Ir ten sutikau daug puikių žmonių, pirmiausiai – savo tautiečių. Ar mažai riziavo architektas profesorius Napoleonas Kitkauskas, su draugais suradęs lageryje mano tévelį ir sudaręs saly-

metukų. Žinia, sergančių, iškankintų moterų vaikai buvo ligoti, jiems reikėjo medikų priežiūros. Vienu metu Danutei teko rūpintis trisdešimčia mažylių. Įgytos žinios ir praktika Danutei padėjo apsispręsti, ką veiks gržusii į Lietuvą.

Kai mirė Stalinas, o Sibiro gulaguose nuvilnijo politinių kalinių sukilmų bangą, Mordovijos lageryje padvelkė šiek tiek gavesni vėjai, buvę politiniai kaliniai gržo į Lietuvą. Tačiau ir čia jie pri valėjo praeiti devynis pragaro ratus, kol gavo darbą ir iš naujo sukūrė gyvenimą. Danutė Stukaitė apsigyveno Ariogaloje, pradėjo dirbti pediatre. Po kurio laiko įstojo į Kauno medicinos instituto klinikinę ordinatūrą ir tapo kvalifikuota pediatre kardiologe.

"Ir šiandien tik geru žodžiu prisimenu akademiką Zigmą Januškevičių, kuris man niekada nepriminė, kur aš buvau ir netrukdė įstoti į Medicinos instituto ordinatūrą, vėliau – apsiginti disertaciją. Pagarbai prisimenu ir profesorę E.Stalioraitytę", – sakė Danutė Stukaitė. – "Visiems, praėjusiems gyvenimo universitetus, linkiu šviesaus Prisikėlimo džiaugsmo".

Aušra
ŠUOPYTĖ

Knygos "Sibiro Alma Mater" bendraautoriams

Norėčiau visiems padėkoti už siunčiamus straipsnius, už skambučius ir didelį susidomėjimą knygos "Sibiro Alma Mater" antrojo tomo leidyba. Gaunu įvairių pasiūlymų ir temų. Suprantu, kad daugeliui kyla klausimų ir neaiškumų. Norėčiau priminti, kad norint surinkti ir paruošti medžiagą leidybai, reikia atliki didžiulį darbą. Taigi pageidaučiau, kad straipsnius atsiustumėte iki liepos 1 d., o rugsėjo mėnesį susitiktume Šiaulių universitete aptarti turimos medžiagos, knygos leidybos finansavimo, paramos ir kitus klausimus. Jeigu straipsnių rašymas užsitęstę, visas procesas nusikelty mažiausiai vieneriems ar dvejims metams. Todėl knygos likimas ir išleidimo terminai yra Jūsų rankose.

Daugelis domisi būsimos "Sibiro Alma Mater-2" pavadinimu, tematika, apimtimi ir t.t. Būsimos knygos pavadinimas gali keistis. Tai paaiškės, kai visi pažadėti straipsniai bus gauti. Svarbiausia, kad prieš rašydami pavartytumėte pirmąjį "Sibiro Alma Mater" knygą ir būtinai pa-skambintumėte man telefonu (8 41) 390 115, mob. 8 618 72 785. Žinoma, ne visi skaito "Treminį" ir informaciją sužino pavėluotai, išdraugę. Mūsų bendravimo forma kol kas yra vienintelė – savaitraštis "Treminys".

Neužmirškime, kad "Sibiro Alma Mater" – tai knyga vaikams ir jaunimui, į gyvenimą ateinantiems ir mąstantiems, norintiems augti dvieliai, mokytis nesavanaudiškai mylėti, būti stipriems, nugalėti iškilusias negandas. Šis leidinys turėtų būti prieinamas kiekvienam Lietuvos jaunuoliui, skatinant ryžtingiai siekti mokslo, kad jis pirmiausiai taptų dvasine būtinybe.

Svarbu, kad knygoje būtų daugiau istorijos, kad straipsniai būtų patrauklūs ir informatyvūs. Prisiminimuose turėtų būti informacijos apie tai, kokių pastangų reikėjo Lietuvos vaikams, kad įgytų pradinį, vidurinį ar aukštajį išsilavinimą. Idomu būtų, kaip tai pavyko padaryti vaikams ne tik Sibire, bet ir Lietuvoje, – juk buvo daug vaikų našlaičių arba beveik našlaičių, gyvenusių Lietuvoje, kurių tévai žuvo tremtyje ar lageriuose. Kiti su tévais traukėsi nuo okupantų į Vakarus, argi jiems siekti mokslo buvo lengva? Pagaliau karo liepsnos Karaliaučiaus kraštė tikriausiai palietė ne vieno lietuvių mokslo kelius. Ir vis tie vaikai, jaunuoliai arba būdami jau vyresnio amžiaus pasiekė tikslą ir tapo žmonėmis, naudingais savo kraštui ir žmonijai. Rašykite apie tai. Būtų labai įdomu gauti jūsų eilių, piešinių nuotraukų, kitokio meno pavyzdžių, jūsų išleistų knygų pavadinimus ar komentarus apie Jūsų kolekcijas ir t.t.

Todėl raginu visus buvusius Sibiro ir Vakarų Alma Mater absolventus ar pradėjusius ten savo mokslus ir net jūs vaikaičius, siekusius mokslo svetur ar jau tévynėje, rašyti apie pastangas siekiant mokslo, kaip įgytos žinios padėjo garsinti mūsų tévynę Lietuvą, apie savo darbo rezultatus bei asmeninius pomėgius. Pasitenkite, kad tekstas būtų aiškus, informatyvus ir kokybiškas, geriausiai – įrašytas į kompiuterinius diskelius, geros nuotraukų kopijos. Rašykite ir siūskite Romualdui Baltučiui, Rasos g. 22-49, Šiauliai. El.paštas cincus@takas.lt

Romualdas BALTUTIS,
Knygos "Sibiro Alma Mater" sudarytojas

Dėmesio!

Birželio 3–4 d. Alytuje įvyks poezijos ir dainų šventė "Leiskit į Tévynę". Šio renginio organizacinis komitetas labai prašo jūsų finansinės paramos:

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Alytaus sk. STS-TA Dainų šventė "Leiskit į Tévynę" 300032645, sask. LT31 0075 8000 0412 0768, bankas "Snoras".

Iš anksto dėkojame.

Vytauto apygardos partizanų vadovybės žūtis

1951 m. partizanų ginkluotasis pasipriešinimas Lietuvoje blėso. Nors Vytauto apygarda karinių veiksmų nebevykdė, tačiau dirbo platu agitacinių darbų. Partizanai, palaikydami viltį ir moralinį kovingumą, leido laikraštį "Sutemų keleivis".

Čekistai ėmėsi visų priesmėlių Vytauto apygardos vadovybę likviduoti. 1951 m. vasario 9 d. Lietuvos SSR MGB 2 N valdybos grupė, kuriai vadovavo 2 N valdybos viršininkas plk. Počkajus, suėmė partizanų štabo ryšininkę Bulkienę. Ji po ilgo tardymo ir specialaus "apdorojimo" papasakojo apie kitą štabo ryšininkę Vasiulytę-Aguonėlę. Vasiulytė buvo slapsa suimta ir tardyta, papasakojo apie ryšius su "banditais". Čekistinės karinės operacijos metu buvo nukauti Vytauto apyg. partizanų štabo viršininkas V. Pakštėnas ir štabo narys A. Bulka. Gyvas paimtas Juozas Bulka-Skrėjūnas buvo užverbuotas čekistų. Sudaryta specilioji agentų smogikų grupė, vadovaujama Lietuvos SSR MGB 2 N valdybos 2 skyriaus vyresniojo operatyvinio igaliotinio ltn. Staškevičiaus, dalyvaujant Skrajūnui, per ryšininkus perdavė laiškus Vytauto apyg. vadui Balliu Vaičėnui-Pavasariniui ir kitiems apygardos vadams, kviesdama susitikti ir aptarti tolimesnius kovos veiksmus. Laiškuose buvo nurodyta, kad susitikimas įvyks 1951 m. balandžio 11 d. ryšininko Urbono sodyboje. Specilioji smogikų grupė buvo gerai pasiruošusi likvidavimo planui.

Į susitikimą Pavasaris atėjo lydimas keturių partizanų: Šerno, Čigono, Paparčio ir Tėvo. Susitikę nutarė vykti į Strazdų kaimą, pas rėmėjają Juozą Čibirą. Pakeliui prisiėdo dar trys partizanai. Kaip papasakojo partizanas Vaclovės Mikalaičiukas-Sakalas, jis taip pat buvo gavęs laišką, kviečiantį į susitikimą. Jam laiškas sukėlė įtarimą. Be to, išvakarėse matė, kaip karinės mašinos vežė kareivius, kuriie pamiskėje išlipdavo ir dingdavo miške. Mikalaičiukas' pasakojo, kad Strazdų kaimė J. Čibiro sodybos teritoriją buvo okupavusi ka-

Lokio rinkt. kuopos vadas Jonas Čiučelis-Tėvas ir Lokio rinkt. vadas Vladas Juozapavičius-Papartis

Vytauto apyg. vadas, Kalnų sr. vado pirmasis pavad. Balys Vaičėnas-Pavasaris, Džiugo rajono rinkt. vadas Alfredas Garneilis-Čigonas, Lokio rinkt. Džiugo r. štabo darbuotojas Vytautas Dručkus-Šernas

Vytauto apyg. partizanų vadovybės žūties 55-ujų metinių minėjime kalba LPKTS tarybos narys, Obelių istorijos muziejaus vadovas A. Dručkus

riuomenė, bet jis neturėjo galimybės pranešti partizanams. Jis girdėjo šūvius, matė gaisro pašvaistę.

Susirinkę vakarienės pas Juozą Čibirą agentai smogikai, matydamai gerai ginkluotus partizanus, nedrįso pradėti operacijos ir tik išėjė į kiemą atidengė ugnį. Partizanai, supratę išdavystę ir matydamai, kad prasiveržti iš apsupties néra jokios vilties, sugulė kieme atsišaudė. Smogikai susišaudymo metu padegė tvartą. Partizanai kovėsi ir viisi septyni žuvo. Kaip pasakojo šeimininkų duktė, Balys Vaičėnas-Pavasaris - nakties glūdumoje kaip protestą okupantams ir kaip atsisveikinimą savo 35-ajam pavasariui,

uždainavo mėgiamą dainą "Aras". "Tu pavasari malonus, tu pavasari gražus..." Okupantų kulkos suvarpė jų kūnus, bet laisvės idėjos, Tėvynės meilės nužudyti negalėjo.

Žuvo Vytauto apyg. vadas, Kalnų sr. vado pirmasis pavad. Balys Vaičėnas-Pavasaris, Lokio rinkt. vadas Vladas Juozapavičius-Papartis, Lokio rinkt. kuopos vadas Jonas Čiučelis-Tėvas, Džiugo rajono Lokio rinkt. štabo darbuotojas Vytautas Dručkus-Šernas, Džiugo r. rinkt. vadas Alfredas Garneilis-Čigonas, Laisvės kuopos vado pavaduotojas Šventosios štabo narys Juozas Sideravičius-Sakalas, Lokio rinkt. Šventosios brigados paroda.

Andrius DRUČKUS

Balandžio 10 d. Utenos r. Strazdų k. Buvo paminėtos 55-osios Vytauto apygardos vadovybės žūties metinės. Obelių istorijos muziejuje atidaryta minėjimui skirta Mykolo Dirsės tapybos paroda.

Edmundas SIMANAITIS

"Bet kaip pažvelgsiu broliams į akis..."

Ne kartą skaitinėjau Vytauto Cinausko kūrybą. Tačiau vieną rytą ji buvo man lyg naujo žemyno atradimas. Kokia talpi jausmo ir minties kalba! Kokia žodžių dermė, kai reiškiamas ne skundas, o nusistebėjimas gausybė išlikusiu sovietmečio šiukšlių. Gėda prisipažinti – dažnai rasojo akys ir tolydžio augo nuostaba, besiribojanti su pasipiktinimu – kodėl šio garbus poeto nemato – nepamatavo, neranda – neatranda, pripažindami nepripažįstamą kultūros valdininkai?

Jo eilėraščiuose – ištisos epochos skausmas ir gėla, praradimų, netekčių orus apmąstymas ir nuvargintos vilties blyksniai. Iš tunto eiliuotojų apie trentą, Sibirą, kovas Vytautas iškyla kaip grynuolis brangakmenis. Jam Nobelio nebūtų per daug! Ar nesame švaistūnai? Sakydamas "mes", turiu omenyje ir tuos valdininkus, kurie tik iškabė ant durų pakeitė, o buvusios okupantų bruktos ideologijos pelais nubarstyto ne tik kabinetų grindys – ir širdys su terštos. Nuo jų lemiamo (šiandien? rytoj?) žodžio daug kas priklauso ir ilgai priklausys.

*Ir nieks tos valando
nesulaikys –
Liks čia arimai, ezerai
ir girios...
Bet kaip pažvelgsiu broliams
i akis,
Sava mirtim – ne nuo žaizdu
numireš.*

Nutvilkė kaktą karšta banagelė – ne tik sau, – legionui taikoma... ir man.
*Atleisk man, Dieve, už tą
bulvę sauoj,*
*Kurią tik sau... ir per rūsciai
neteisk.*

Viešpatie, kodėl atgalos motyvas toks būdingas tik neprasikaltusiems, bet ne baudėjams?
*Ir vieno dar bijau – išeisime,
uždarę*

*Paskui save apkaustytas
duris. –
Nesuprasti, nebylūs,
nepadarę*

*To, ko už mus jau nieks
nepadarys.*

Tai hamletiška genocidą patyrusių kartų savivokos konstatacija.

*Nugrimsk į praeitį, trempie,
Pilna žiaurumo ir patyčių,
Bet viskų saugok, atmintie,
Kaip saugojai paveikslą
Vyčio!*

Moralinis į(si)pareigojimas – neatsiejama pilietinės savasties dalis. Vytauto žodis taiklus ir talpus.

2006 m. balandžio 13 d.

TREMINTINYS

Nr. 15 (700)

7

Iš seno albumo

Ryto migloje

Ji prisimenu kaip Lietuvos patriotą, gerą mano vyra, tėvą, dorais žmonėmis užauginusį vaikus – Marytę ir Mindaugą. 2004 m. rugpjūtį Jurgis Lobukas iškeliavo Anapilin.

Jurgui Lobukui – 22 metų Lietuvos sūnui, užaugusiam darbščioje šeimoje, gyvenusioje Alytaus r. Mašiūnų k. 1948 m. teko palikti namus, brolį, seserį. Su senais tėvais buvo ištremtas. Liko nesenai pastatytas namas, žydintis sodas, žadėjės gausų derlių, nuleidę šakas liko rymoti klevai.

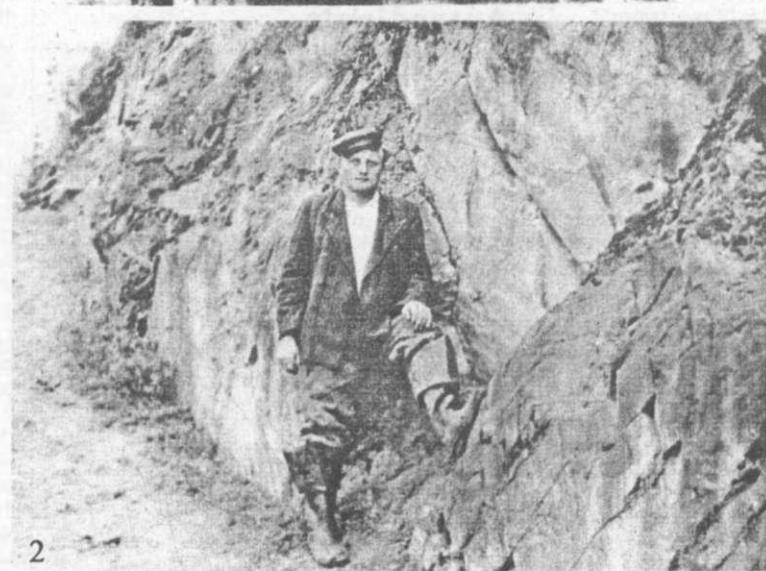
Gegužės 23 d. ryta traukinys pajudėjo į Rytus. Pro užkaltą langą plyši jis matė tik ūkanoto ryto miglą, o vagonė girdėjo aimanas ir maldas. Po mėnesio atsidūrė Krasnojarsko kr. Taštypo r., vėliau Chakasioje, Balachtaše. Penkerius metus dirbo kranininku, krovė medieną į vagonus. Iškentėjės badą, šaltį, grįžo į Lietuvą, džiaugėsi atkurta neprilausomybe.

Ona LOBUKIENĖ

Nuotraukose:
1 - Jurgis Lobukas su likimo seserimis sėdi krane. 1957 m.

2 - Jurgis Lobukas prie Kultašo kalno. 1954 m.

3 - Medienos krovimo darbai. 1952 m.

Skelbimai

Balandžio 23 d. (sekmadienį) 15 val. Klaipėdos universiteto Jūrų technikos fakulteto salėje (Bijūnų g. 17) įvyks LPKTS Klaipėdos sk. ataskaitinė rinkiminė konferencija. Registracija nuo 14 val. Su savimi turėkite LPKTS nario pažymėjimą. Galėsite sumokėti nario mokesčių ir užsiprenumeruoti savaitraštį "Tremtinys".

Balandžio 29 d. (šeštadienį) 11.30 val. Kauno įgulos karių ramovėje įvyks Lietuvos laisvės kovos sajūdžio (LLKS) metinis ataskaitinis suvažiavimas. 10 val. šv. Mišios Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje.

Malonai kviečiame LLKS narius. Su savimi turėkite nario pažymėjimą.

Balandžio 30 d. bus minimos 60-osios Algimanto apygardos partizanų žūties metinės. Šv. Mišias aukos mons. Alfonsas Svarinskas. Malonai kviečiame dalyvauti.

Pensininkų dėmesiui!

Dėl 1995–2002 m. apribotų ir neišmokėtų pensijų atgavimo iki balandžio 25 d. darbo dienomis 15–18 val. galite ateiti pasitarti į Tėvynės sąjungos būstinię, Laisvės al. 46, III a., Kaune.

SL 289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija: Aušra Suopytė,

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

El. paštas: tremtinys@takas.lt , LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>

Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas.

Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3940. Užs. Nr.632

ILSĒKITĖS RAMYBĖJE

Benius Matusevičius

1932–2005

Gimė Geisteriškių k., Vilkaviškio r., ūkininkų šeimoje. 1949 m. pavasarį, po tėvo mirties, motina iš keturis nepilnamečius vaikus ištremė į Sibirą – Irkutsko sr. Kačiugo r. Biriułkos gyv. kolūkį. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Vedė. Apsigyveno Marijampolės r., dirbo vairuotoju. Užaugino dvi dukteris.

Palaidotas Liudvinavo kapinėse.

Jadvyga Tunkūnaitė-Garlienė

1917–2006

Gimė Jocūnų k., Švenčionių r. 1939 m. ištakėjo už pasiturinčio ūkininko, susilaikė keturių dukreliai. 1949 m., kai jauniausia dukrė buvo vos dviejų savaicių, šeima buvo ištremta į Irkutsko sr. Cerechovo r. Kosjanovkos gyv. Jadvyga lietuviams tremtiniams organizavo religines apeigas, užmezgė ryšius su kunigu B. Laurinavičiumi, rinko aukas Švenčionėlių bažnyčios statybai ir siuntė iš tremties į Lietuvą. 1958 m. grįžo į gimtąjį kraštą, apsigyveno Švenčionėliuose, užaugino penkis vaikus (sūnus Juozas gimė tremtyje). Iki pensijos dirbo Švenčionėlių bažnyčios varpininke.

Palaidota Švenčionėlių kapinėse.

Užjaučiame dukteris ir sūnų su šeimomis.

LPKTS Švenčionių skyrius

Valerija Meškauskaitė-Baronienė

1926–2006

Gimė Svėdasų valsč., Rokiškio r. Šeimoje augo trys seserys ir brolis. Baigusi 8 klasės Valerija padėjo tėvams dirbtį žemės ūkyje. Dvi seserys išvyko į JAV, brolis išėjo į partizanų gretas ir 1949 m. žuvo. Tais pačiais metais Valerija buvo areštuota ir nuteista 10 metų. Kalėjo Kazachstane, Balchašo lageryje. 1956 m. grįžusi į Lietuvą apsigyveno Anykščių r. Svėdasų sen. Moliakalnio k. Ištakėjo, susilaikė dviejų dukterų ir sūnaus. Anksti netekusi vyro išaugino tris vaikus dorais patriotais.

Palaidota Svėdasų kapinėse, šalia vyro.

Užjaučiame dukteris, sūnų ir jų šeimas.

LPKTS Anykščių filialas

Danė Birštonaitė-Svirubskienė

1937–2006

Gimė Vartų k., Bartninkų valsč., Vilkaviškio aps., ūkininkų šeimoje. Tėvas dirbo seniūnu. Už paramą partizanams buvo suimtas, nuteistas 10 metų kalėti Vorkutos, Intos lageriuose. 1948 m. motina su trimis vaikais buvo ištremta į Sibirą – Krasnojarsko sr. Aleksejevkos k., vėliau į Malij Ungutą, o po kelerių metų – į Bolišoj Ungutą. 1958 m. sugrįžo į Lietuvą. Apsigyveno Kalvarijoje. 1960 m. sukūrė šeimą. Užaugino tris dukteris. Buvo aktyvi LPKTS narė.

Palaidota Kalvarijos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Marijampolės skyrius

Jonas Matuzas

1924–2006

Gimė Tylių k., Stačiūnų valsč., Šiaulių aps., ūkininkų šeimoje. 1948 m. kartu su tėvais ištremtas į Irkutsko sr. Taišeto r. Kvito gynyvietę. Tremtyje susipažino su to paties likimo drauge Janina Daraškaite, su kurė šeimą, sulaukė dviejų sūnų. 1959 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Šiaulių. Dirbo Šiaulių eksperimentinėje elektros konstrukcijų gamykloje. Nuo 1995 m. – LPKTS Šiaulių sk. narys.

Palaidotas Šiaulių Ginkūnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, sūnus ir artimuosius.

LPKTS Šiaulių filialas

TREMINTINYS

Kaina 1,20 Lt